

DEBRECEN

A DEBRECENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

Dr GÁL ZOLTÁN.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégeiud-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Bakonyi Samu felirati beszéde.

Debrecen, július 14.

Lapunk tegnapi számában térszűke miatt nem közölhattuk teljes terjedelmében dr Bakonyi Samu képviselőnek a felirat során tartott hatalmas beszédét, melyet a Ház osztatlan érdeklődés és tetszésnyilvánítása kísért.

Íme a beszéd:

A radikális választói reform.

Bakonyi Samu: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Issekutz Győző t. képviselő ur tegnapi, egyébként sok tekintetben igen érdekes beszédében a radikális választói reformról olyan borzalmas rémképeket festett, hogy az ember szinte megijedne tőle, ha épen megbecsülésképpen az ő felfogásának és egyéniségének inkább nem azt keresné, hogy az elmélkedésre micsoda anyagot talál. De bocsánatot kérek, ebben az elmélkedésben a legelső pont az, hogy az ember meggondolja, hogy tulajdonképpen ebben a mai alakulásban micsoda helyzete van a többség azon t. tagjainak, akik a legközelebbi teendők legfontosabbikával szemben olyan álláspontot foglalnak el, amilyennek ő adott tegnap kifejezést. 1906-ban a király és a nemzetnek vezetői megegyeztek abban, hogy az általános választói jogot radikális irányban reformálni kell.

Issekutz Győző: Nem áll!

Bakonyi Samu: Annyira áll t. képviselőház, hogy azon általunk régebben mindig hangoztatott igazságot, mely szerint a mai választási törvény alapján alakult ház a valódi nemzeti akaratot kétségtelenül nem fejezheti ki, akceptálta ő felsége is és épen azért a megegyezés lényeges oka tulajdonképpen az volt, hogy azok a nagy, függő kérdések, amelyek a megelőző válságot okozták, olyan döntés alá kerüljenek, amelyre senki sem mondhatja, hogy nem a nemzet egyetemes akaratának a megnyilatkozása. (Úljenez. Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

S ezt a teendőt az 1906. évi országgyűlést megnyitó trónbeszédben ő felsége az országgyűlés elodázhatalan kötelességének nyilvánította. A t. képviselő ur részt vett abban az alakulásban, amely erre az alapra állott, részt vett bizonyára teljes jóhiszeműséggel, amiből következik, hogy fel kell róla tételeznem, hogy meggyőződése akkor is ugyanaz volt, amelynek tegnap adott kifejezést, hogy t. i. ő mindig, bárkivel szemben minden erejével küzdeni fog a választói jognak radikális kiterjesztése ellen.

Issekutz Győző: Küzdöttem is. A koalíció alatt is küzdöttem.

Bakonyi Samu: Minden tisztelem mellett a parlament ezen régi, érdemes tagja iránt, mégis önkénytelenül eszembe jut Shakespeare-nak egy alakja a „Vihar”-ban.

Trinkulo, aki, amikor kitor a fergeteg, nem tudja magát hova tenni, mepillant egy szörnyalakot, Halibant, gondolkozik sokáig, hol keressen menhelyet, és végre is rájön arra, hogy nincs más menekvés, oda kuporodik mellé, mert — ugymond — a nyomorúság néha nagyon különös hálócimborákkal hozza össze az embert. (Derűtlenség a szélsőbaloldalon.) Akkor, amikor látjuk, hogy a t. többségnek vezetői között, a kormánynak t. tagjai között vannak férfiak, akik a választói jognak radikális irányu reformja alapján állnak, ebből titkot nem csinálnak, azt nyíltan hirdetik.

Egy hang a jobboldalon: Egyéni vezetük!

Bakonyi Samu... és ezzel szemben a t. képviselő ur úgy nyilatkozik, hogy ő küzdeni fog a választói jog radikális reformja ellen, amelyet pártjának érintett vezetői elfogadnak, akkor azt hiszem a Trinkulo kevéssé örvendetes példáját magára nézve, ha nem is egész nyugodt lélekkel el kell fogadnia.

A feltámadtak örömmámora.

De e belső meghasonlásnak tragikus vagy komikus képétől térjünk át derűsebb tájak felé, mert e disszonanciával szemben találunk annál nagyobb harmóniát azon három részből álló győzelmi szimfóniában, amelyet a t. kormány a trónbeszédben, a t. többség a választási felirati javaslatban és a t. elodá ur a vitát bevezető beszédében megkomponált. Ebben a legfőbb téma abban érte el a tetőpontját, lírai légy ömléssel és harsogó örömrivalgással azt variálja, hogy íme, a 48-as többséget sikerült a 67-es politika varázserejének letepernie. Ezért törnek ki minduntalan lelkes örömjongásba.

Megérthető ez, t. ház, mert amire szívük, lelkük vágyakozott, azt íme elérték, itt vannak, feltámadtak és szertelen diadal-morokban szinte úgy látják, hogy Magyarország függetlenségének harcos táborá le van törve, ki van irtva. Die Toten reiten schnell. A feltámadottakra nézve azonban úgy látszik, ebből csak annyi igaz, hogy nagyon gyorsan felejtene, mert a diadalnak ebben az örömeben elfelejtik közel negyven esztendő uralmuk belső erőtlenségét. Erre az öröme akkor volna igazi etikai ok, ha a maguk erejéről teljes mértékben megvolnának győződve. De ugyan miben volt az erejük? A király hatalmában? — akit négy évtizeden át nem sikerült meggyőzni arról, hogy a nemzetnek régi történelmi aspirációi nemesak alvó jogok, de megvalósítandó célok is? (Ugy van! a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Vagy a nemzetben van az erejük, t. többség? amelyet arra tanítanak, hogyan kell a király vetője előtt feltétlenül meghajolni? (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Az én meggyőződésem szerint igazi erőt egy kormányzó többségnek a nemzeti jövődört való felelősség teljes átérzéséből kellene merítenie. De ez az egész alakulás nem a jövődöntés, hanem a jelennek szól, mert ha a jövődöntés lelkiismerete élne az

önök gondolkodásában, akkor nem hirdetnék világgá azt az örömet, hogy a függetlenségi ellenzék megfogyatkozott.

Ezt az örömet természetesen indokolni kell és aki keresi az indokokat, meg is találhatja, főként két tételben.

Azt mondják, hogy így állhatott helyre a béke a király és a nemzet között és így sikerült biztosítani a parlament munkaképességét.

A béke.

Ami az elsőt, a király és a nemzet közötti békét illeti, teljes joggal kérheti a háznak az a tagja, aki e padokon foglal helyet, hogy vajjon ki hozott több áldozatot a király és a nemzet közötti béke kedvéért. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Önök-e, vagy pedig a függetlenségi és 48-as párt, amely népszerűségének ugyszólván egész tőkét feláldozta azért, hogy ez a béke a király és nemzet között alkotmányunk megzavart rendjének helyreállítása érdekében visszaállítsák. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Egy hang (baloldalon): Kár is volt olyan sokat feláldozni!

A parlament munkaképessége.

Bakonyi Samu: Ami a parlament munkaképességet illeti, megint teljesen nyugodt öntudattal hivatkozhatunk mi arra, hogy ezt nem mi zavartuk meg. Először is, ami a munkát illeti, ha ennek az országgyűlésnek száz meg száz naplókötetét át méltóztatnak elfogulatlan szemmel lapozni, nem igazat kell-e adniok abban, mikor arra nem egészen büszkeség nélkül hivatkozhatunk, hogy ez a párt résztvet minden alkotó munkában bírálatlalt és ellenőrzéssel, de gyakran pozitív hozzájárulással is. (Helyesles baloldalon.)

A függetlenségi párt küzdelme.

És vegyük csak a mostani választással önök szerint befejezett válságnak a kezdetét. Hiszen 1901-ben békés munkálkodása folyt a parlamentnek mindaddig, míg a katonai követelésekkel elő nem állott a bécsi akarat. Természetes dolog, ez a párt azon az állásponton volt, hogy a hadseregben a magyar államiságnak minden követelményét érvényesíteni kell programjának megfelelőleg is, de különösen akkor, mikor vele szemben meggyőződése szerint szertelen követeléseket formálnak anélkül, hogy azzal szemben a nemzeti jogoknak bármily előnyömülését lehetne biztosítani. Ezt a küzdelmet folytatta a függetlenségi és 48-as párt, válság keletkezett belőle és akkor átvette a kormányzatot a mostani többségnek egyik igen tisztelt vezére. Folyt eleinte a harc még akkor is, de mégis helyreállott a parlamenti béke és a munka ismét nem ütközött semmiféle akadályba egészen addig, míg — még mindnyájunknak élénk emlékezetében él — a házszabályrevízió kérdése újabb tápot nem adott a nyugtalanságnak, nem kívarta fel újabb

A „DEBRECEN” hirdetéseit el kell olvasni, mert mindig talál az olvasó benne valamit, amit hasznára fordíthat.

a függetlenségi és 48-as párt aggódó lelkiismeretét.

A házszabály-revizio.

A házszabály-revizio csakugyan feldulta a parlament békéjét, de nem azért, mintha elvben elleneztük volna bármikor a tanácskozási rend reformját, hanem főképp azért, mert felismertük azon célokat, melyeknek szolgáltni hivatva volt a revizió akkori újra megpendítője szerint a házszabályok szigorítása. Mi méltán aggódhattunk amiatt, hogy elveszítjük, mint kisebbség az ellenállásnak azon feltételeit, melyekkel sikerült megakadályozni eddig a katonai követelések teljesítését a nemzeti gondolatnak előnyomulása nélkül és méltán aggódhattunk, hogy akkor tervezett házszabály-revizióval, a parlament reformja nélkül, a vederő egyoldalú fejlesztése lesz elérhető anélkül, hogy a nemzeti gondolat előnyomulhatott volna. Azt hiszem, kétséget nem szenved tehát, hogy ezt a pártot a parlamenti munka békéjének megzavarásáért a történelem előtt semmiféle felelősség nem terhelheti. (Helyeslés bal-felől.)

En abban a meggyőződésben élek, hogy in foro conscientiae legalább a t. többségnek is minden elfogulatlanul ítélő tagja el fogja ismerni azoknak az igazságát, amiket bátor voltam az imént leszögezni. De appellálhatok a t. többség hazafiúi lelkiismeretére, hogy vajjon ebben az országban, mely nem független, nem létezésük-e egy erőteljes függetlenségi ellenzéknek az ellenőrzése és sarkaló ereje? Hiszen ha önök dicsékednének azzal, hogy a nemzeti gondolatot hosszú uraimuk alatt előre vitték volna lényegesen, azt én ugyan tagadásba venni volnék kénytelen; de ezt önök maguk mondják és a t. eladó ur is a vitát befejező beszédében Magyarország közállapotainak, ugyebár, milyen ragyogó képét festi elénk. Ha ebben az irányban valaha bármilyen sikert értek el, nem-e a mi ösztökélésünknek, nem-e annak köszönhetik, hogy hivatkozhattak arra, hogy van a magyar parlamentben egy történelmi párt, amely a magyar nemzet szívében élő vágyakat, törvényes jogokat képvisel, amely azoknak megvalósításáért tölte telhető erővel minden alkalommal sikra száll.

És t. képviselőház, a t. kormány ettől az életfeltételtől akarta megfosztani a most lezajlott választási küzdelmek alatt a magyar nemzetet. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Es pedig milyen eszközökkel? Unalmasnak mondják már a választási visszaélések felpanaszolását. En nem nagyon fogom utatni a t. képviselőházat, (Halljuk! Halljuk! bal-felől.) de eszembe jut az, amit egy nemrég megjelent francia könyvben olvastam Jean Cruet-től, hogy a politikában nem az a hasznos ember, akinek elvei vannak, nem az, akinek van egy átgondolt politikai szisztémája, de az a hasznos ember, akinek metodusa, módszere van.

A magyar paraszt.

A t. miniszterelnök ur, úgy látszik, önmagáról szintén így gondolkozik, mert egy előkelő bécsi lapban eldicékszik avval, hogy neki, különösen neki — bár azt hiszem, hogy nem neki van abban legnagyobb része, — ugymond, bizonyos módszeres felvilágosító munkával sikerült a magyar nép legjávát, a magyar parasztot a maga nézetének megnyerni. (Derűtség a szélsőbaloldalon.)

T. Képviselőház! Miben állott ez a módszer? En a sok közül csak két példára akarok rámutatni, amelyről nekem van tudomásom. Tudok egy választókerületet, ahol a kormánypártnak bizalmi emberei és kortesei „hatósági közeg“ felrúgott karszalaggal esendő védelem alatt szabadon járhattak-kelhettek a mi táborunkban és azzal a bizonyos módszerrel kerestek és találtak alkalmat arra, hogy a mi embereinket egy jobb meggyőződésnek, az önök pártjának megnyerjék. Nem nevezem meg a helyet és a személyeket, mert bírói eljárás tárgyát képezi. De mondok egy másikat, amelyről nekem van magamnak közvetlen tudomásom. Ime, itt van előttem egy választási jegyzőkönyvhöz esatolt külön egyzék, ennek 11. pontja szerint az egyik

választó úgy nyilatkozik, hogy szavazásra csak oly feltétel alatt jelentkezik, hogyha a megnevezett debreceni lakos által részére ígért 50 koronát megkapja. A másik választó ugyanezt a kijelentést teszi; annak már kevesebbet ígértek: 20 koronát.

Ebből a két példából meg lehet állapítani, hogy bizony, ha olyan helyen, mint Debrecen, ahol mégis részint az anyagi helyzetnek, részint a művelődési foknak aránylag elég kedvező voltánál fogva nagyobb ellenállási képességet kell feltételezni a választók részéről, milyen lehetett ennek a módszernek a gyakorlata és eredménye más helyeken, ahol ezek a feltételek kevésbé kedveznek a választók lelkiismeretbeli ellenállásának. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

En azt hiszem, hogy nagyon téved a t. miniszterelnök ur, mikor ennek a módszernek alkalmazásba vételét nagyhangú dicsérekkel úgy kürtöli világra, hogy az kultúresemény volt, (Derűtség a szélsőbaloldalon.) hogy erkölcsnemesítő munka volt, amit az ő vezetése alatt a pártja részéről véghezvittek.

Hát t. képviselőház, én ellenzéki ember vagyok és elszánt, eltökélt ellenfele a t. kormánynak és a t. többségnek, de azt hiszem, hogy meg kell valamiben egyeznünk. Meg kell egyeznünk mégis egy olyan gondolatban, amely minden párttekinetben felül áll. Ez a nemzetnek a jövődjéje. (Ugy van! bal-felől.) Es a nemzet jövődjéje felett kétségbe kellene esni, hogy a magyar nép erkölcsi épségét sikerült így megtámadni, sikerült így megmértelezni. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Szabadelvi felfogas.

Ez hát az a szabadelvi felfogas, az a szabadelvi eljárás, amellyel restaurálni, akarják azt a szabadelviséget, amely önök szerint a magukat szabadelviüknek nevezett kormányok alatt élt és fejlődött ebben az országban, amelynek oly nagy virágzását tudta biztosítani? En azonban szabadelvi programnak azt a programot, amelyből a többi között hiányzik a gyűlékezési jogok, az egyesülési szabadságnak teljes mértékben való biztosítása, el nem ismerem. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

De a szabadelviség miatt is, az az én meggyőződésem, szüksége van ennek a háznak, ennek a parlamentnek, ennek a nemzetnek a függetlenségi és 48-as párti ellenzékre. A felejtés úgy látszik legnagyobb erénye az igen t. többségnek, de talán hivalkodás nélkül is teljes joggal idézhetném az önök emlékeztetőbe, hogy mikor a szabadelvi párt a maga hatalmát tovább már nem tudta fenntartani, ez a függetlenségi és 48-as párt sietett segítségére az egyházpolitikai liberalizmus érvényesítése kedvéért. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Mi hallottuk azt, hogy önök a szabadelvi órát akarják restaurálni. Mi figyelemmel fogjuk kísérni minden parlamenti eseményüknek ezt a maguk választotta kritikumát és számon fogjuk önöktől kérni a szabadelviség most hangzottatott jelszavát, sőt ezt a számonkérést már most megkezdhetjük, (Ugy van!) mert a szabadelvi politika az én legjobb meggyőződésem szerint nem lehet az, mely ellentétbe helyezkedik az általános és egyenlő választó joggal. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az általános és egyenlő választói jog.

Ma minden nemzetnek ellenmondást nem tűrő egyetemes felfogása szerint a liberális politikanak legbiztosabb eszközéül az általános és egyenlő választói jogot kell tekinteni. Azt mondják velünk szemben, hogy mi taktikából, az elveszített, megcsorbított népszerűség visszaszerzése érdekében választottuk meg jövendő parlamenti programunk gerincéül az általános, egyenlő választói jogot és a titkos szavazást. Ezt a nem épen lelkiismeretes vádat nem nehéz megcáfolni, ha rámutatunk arra, hogy a függetlenségi és 48-as párt ugyszólván fennállása óta mindenkoron, mikor a kérdés akár itt a parla-

mentben aktuális volt, akár programszerűleg meg kellett nyilatkoznia, az általános, egyenlő választói jog és az ennek védelmére szolgáló titkos szavazás álláspontjára helyezkedett. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) 1872-ben, mar mikor a mostani választási törvény első formájában a ház elé került, határozati javaslatában mondotta ki a függetlenségi és 48-as párt azt, hogy követeli az általános választói jogot és a titkos szavazást. Az 1896-iki felirati javaslatában a függetlenségi és 48-as párt így nyilatkozik (olvassa): „Felhívjuk Felsőged figyelmét arra, hogy mily nagy érdekek fűződnek ahhoz, hogy a képviselőválasztásoknál a valódi nemzeti akarat nyerjen kifejezést.“

A polgár joga.

Mai választási rendszerünk csak a nemzet kisebb részének adja meg a jogot akarata érvényesítésére. Ha általános a veradó, legyen általános a polgár joga is. Az általános, községenkénti és titkosan gyakorlandó szavazati jogot akarjuk mi a törvénykönyvbe beiktatni. Az 1910. évi választási szövegben a függetlenségi és 48-as párt ugyancsak ezekre az elvekre helyezi politikai működésének jövendőjét. Ugyanakkor az 1901. évi felirati javaslatban kifejezetten követeli az általános egyenlő szavazati jogot és annak titkosan leendő gyakorlását.

Igaz, hogy voltak a párt egyes tagjainak felfogásában hullámzások és ingadozások. De, hogy most ennek a pártnak valamennyi tagja, aggodalmait legyőzve, — mert azoknak alaptalanságáról meggyőzve — ráhelyezkedik, mint a párt eszelekvésének alapjára a választási jognak ilyen radikális reformjára, ezen ne tessék csodálkozni, mert ennek a meggyőződésnek ereje ebben a pártban abban az arányban nőtt, amint látni kellett és meggyőződött arról, hogy a nemzet lelkében élő valódi egyetemes akarat a hatalom részéről minduntalan akadályokba ütközik és annak megvalósulása felé komoly lépést ez a nemzet épen e miatt nem tehet, mert nincs meg a képviselőben az az erő, amelyet a királyi hatalomnak tulsulyával szembehelyezhet.

De nemzeti szempontokat vetnek fel, mint legsúlyosabb aggodalmakat az általunk követelt reformmal szemben. Nohát én legelső nemzeti szempontnak itelem azt, hogy a nemzetnek akarata valóban érvényesülhessen; azt pedig csak nem lehet kétségbevonni, hogy egy kevesek által képviselt akarat nem mindig lehet az egész nemzetnek akarata.

A magyarság veszedelmét látják az általános, egyenlő szavazati jogban a t. többségnek szónokai. Issekutz Győző t. képviselő ur például Szabó István t. képviselő társamhoz azt a kérdést intézi, hogy mondja meg azt: ha szerinte 70 százalékát képezi a lakosságnak a kisgazdaközönség, mennyi ebből a magyar és ha 69 millió adót fizetnek ezek, mennyi abból a magyar adófizető.

Issekutz Győző t. képviselő ur nem épen tulságosan mérsékelt fölényérzettel arra hívja fel az ezen padokban ülő képviselő társait, hogy tanuljanak; mielőtt ilyen fontos kérdésben állást foglalnak és az utolsó szót kimondják, tegyék a kérdést tüzetes tanulmány tárgyává. Hát én biztosítom t. képviselő társamat, hogy itt sem ünek könnyelmű emberek és itt, aki állást foglal, mielőtt azt megtenné, mindegyik lelkiismeretének összes aggodalmait veti számba. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) a nemzetnek egész helyzetét, mutját és jövendőjét teszi megfontolás tárgyává.

Es ha a magyarság veszedelmének szempontjából bírálom az általunk követelt reformot és összehasonlítom azt a képet, amely ellenfeleink szerint ebből ki fog alakulni, a mai választási törvény alapján fennálló képpel, arra az eredményre jutok, hogy egy nemzetellenes kormány a mai választási törvénnyel, különösen a t. miniszterelnök által annyira dicsért módszernek segítségével elérheti azt, hogy szízen felüli nemzetiségi párti képviselő kerüljön be ebbe a házba.

Ugron Zoltán: De nem mutatta az eredmény!

Néprajzi viszonyok.

Bakonyi Samu: Méltóztassék megnézni azoknak a törvényhatóságoknak néprajzi viszonyait, amelyeknek vizsgálatára ezt a nézetemet alapítom és meg fogom arról győződni, hogy Arva, Brassó, Liptó, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Turóc, Zólyom, Sáros, Szepes, Ung, Bihar, Máramaros, Szilág, Arad, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Fogaras, Hunyad és Szolnok-Doboka vármegyéknek mai kerületi beosztása mellett ezt a celt teljes mértékben és könnyű szerrel lehet elérni, ha egy nemzetellenes irányzatú kormányzat rendelkezésére állnak azok az eszközök, amelyet a t. kormány olyan bőszesen használt. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ugron Zoltán: De meg lehet akadályozni!

Bakonyi Samu: De ezzel a veszedelemmel szemben egy másik öröndetes tanulságot lehet felállítani. Öröndetes az, hogy a magyar fajnak szaporodása legkedvezőbb ebben az országban. Ha az 1908-iki statisztikai felvételnek eredményét vizsgálom, azt találom, hogy annak az esztendőnek természetes szaporodásából, 208 930-ból, a legmagasabb percent a magyarságra esik: 59,2 százalék, míg azon nemzetiségi elemekre, amelyeknek törekvéseire leginkább hivatkoznak a választójog radikális reformjával szemben, azokra, t. i. a román nemzetiségekre 9,35 százalék, a tót nemzetiségi elemre pedig 13,12 százalék esik az összsziporulatból.

Hát, t. képviselőház, én azt tartom, hogy a kép távolról sem olyan sötét és akinek van aggodalma, annak az aggodalomnak a nyomán legfeljebb az a kötelessége, hogy keresse a korrektívumokat, mert arra nézve ezen házban, a magyar nemzet képviselői között semmi különbség nincs, hogy ebben az országban, ennek állami egységét minden körülmények között meg kell óvni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Azt mondják, hogy ezt a reformot egyszerűen ilyen radikális végletekig megvalósítani akarni különösen nagy veszedelem. Fokozatosan kell a reform végcélja felé törekedni. Csak hogy mi ezzel a fokozatos fejlesztéssel, t. képviselőház, fájdalom, elkéstem, mint a hogy 1848. óta, talán csak egy esetet kivéve, mindenkor elkéstem attól, hogy alapvető kérdésekben a kor parancsoló szavát megértsük. Angolország fokozatosan fejleszthette és fejlesztette is a választójogot. Az 1832-iki reform-billtől kezdve négy ízben alkotott oly reformtörvényeket, amelyek most már — 1872-ben hozzájárulván a titkosság kimondása — egészen közelhozták a angol választójogot azon végcélhoz, amelyet mi akarunk elérni, az általános és egyenlő választójoghoz és a titkos szavazáshoz. De azt mondják, hogy hát miért akarjuk mi, a függetlenségi és 48-as pártiak, ezt a radikális reformot, hiszen Bécs is azt akarja. Hát önöknek inkább módjukban áll ez idő szerint Bécs akaratáról tájékozást szerezni, de mi valóban nem a szerint szabjuk meg tevékenységünk irányát, hogy az összeesik-e valamely bécsi felfogással, hanem aszerint, miként tartjuk azt helyesnek a nemzet érdekében és mennyiben tartjuk azt függetlenségi politikánk érdekében állónak.

Akármit is akar Bécs, és akármennyire zsákmányolják is ki a bécsi akaratot mi ellenünk, mi úgy találjuk, hogy Ausztriában székel a magyar királyi hatalom, onnan gyakorolják a magyar királyi felségjogokat és emellett, t. képviselőház, hogy a dolog természetét szerint, a magyar királyi osztrák környezetének, a magyar nemzet érdekei iránt nem mindig kedvezően hangolt befolyással szemben nem állhat úgy ellent, amint az a magyar nemzet érdekében állana, ez az osztrák befolyás csaknem megmérhetetlen erőt nyer abban, hogy az ott székelő uralkodói akarat mellett és vele szemben az osztrák népek egyetemes akarata nyilatkozik meg és egész hatalmát érezteti ott, a megvalósított általános és egyenlő szavazati jog.

T. képviselőház! Amikor mi ebben a reformban meg akarjuk szerezni a magyar nemzet parlamenti képviselésének azt az egyensúlyt, amelyet a királyi hatalom tul-

sulya szükségessé tesz, akkor méltán hivatjuk segítségül a magunk egész politikai tradícióját, amely mindig megegyezett a jog-egyenlőség teljes megvalósításával. Magyarországon ez idő szerint a kispolgárság és a munkásság az egész férfilakosságunk, tehát a dolgozó nemzetnek, mintegy háromnegyedét, 78 százalékát teszi, a választóknak azonban nem egészen ötödrészt, mindössze 18 százalékát. Ezzel szemben az állam a maga terheit a legszélsebb néprétegekre kénytelen rakni a fogyasztási adók alakjában. A népnek e legjobban megterhelt rétegei vannak tehát legteljesebb mértékben kizárva az állam sorsának intézéséből. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az intelligencia vezető szerepe.

Azt is mondják, hogy az intelligencia vezető szerepét kell megóvni; ezt pedig veszélyezteti az általános, egyenlő választói jog. Erre én csak azt mondom, hogy a most lefolyt választásoknak egy igen szomorú tanulsága épen az, hogy a nemzetnek az a rétege, amelyre én is leginkább szeretném bízni a legnagyobb befolyást sorsának intézésében, a középosztály a legkevésbé független. A gazdasági viszonyok szövevénye át-meg áthálózta az egész országot és különösen lekötve tartja középosztályunk hanyatló elemeit, amelyeknek függetlenségét a szavazati jog gyakorlásában nem biztosíthatjuk másképp, minthogyha a titkosság védelmét adjuk neki. Ez meggyőződésem szerint a legfontosabb szempont azon ellenvetések visszaverésére, amelyek minket a többség részéről támadnak, akkor, amikor a szavazati jog titkosságát követeljük.

De azt is mondják, — épen nem régen olvastam egy régi függetlenségi publicista cikkében — hogy Kristóffy József az általános szavazati joggal a függetlenségi eszmét akarta megóvni, mikor tehát mi ugyanazon alapra helyezkedünk, nem mondhatjuk azt, hogy a függetlenségi politikának akarunk újból erősséget szerezni. Mi azt látjuk, hogy a cenzusos szavazati joggal, a nyílt szavazással lehet legjobban — talán ezt legkézzelfoghatóbban a most lefolyt választás bizonyítja — a függetlenségi törekvéseket visszaszorítani; hogy épen a függetlenségi politika szempontjából kell nekünk a választási jog radikális reformját követelnünk. En azt hiszem, hogy a magyarság történelmi fölényének nagyon rossz szolgálatot tesznek azok, akik minduntalan azon lovalognak, hogy a nyilvános szavazás fenntartásával, a választói jog radikális kiterjesztésének mellőzésével kell ezt a szupremáciát megőrizni. A magyarság erkölcsi eréje, kulturhatalma, világtörténelmi nagy tényei adták meg neki azt a fölényt, amelyet meggyőződésem szerint nem kockáztathat a szavazati jognak az a reformja, amelyet mi kontemplálunk. Az a felfogás, amely ilyen érvelésre támaszkodik, más indokból, jóhiszeműen tulzott aggodalmakból, nem tesz egyebet, mint Scotus Viator, akinek így igazságot szolgáltat; már pedig talán mindannyian egyetértünk abban, hogy annak az írásai rágalmak.

De t. ház, önök mindig azon panaszkodnak, hogy az obstrukció örökös réme veszélyezteti az ország békés fejlődését és használják ezt az argumentumot velünk szemben, akiről pedig tudniok kellene, hogy mi sohasem zárkozunk el és hiszem a jövőben sem fogunk elzárkozni — az általunk kívánt feltételek bekövetkezése esetén — a tanácskozási rend revíziója elől, csak azt követeljük, hogy a választási reformnak az a mértéke valósuljon meg, amelyhez mi kötöttük a ház tanácskozási rendjének reformálását. Ha én meggyőződésem tényleg az, hogy ha egyszer itt ebben a teremben valódi népparlament fog ülni, ha senkinek sem lesz sem oka, sem ürügye annak kétségbevonására, hogy ez a képviselőlet az egyetemes nemzeti akarat megnyilatkozása, hogy akkor a kisebbségnek a többségi akarral szembehelyezett, végletekig kihasználtság fegyverei, amelyeket obstrukciónak nevezünk, elveszítik azt az etikai alapot, amely abban áll, hogy a többség, amint itt jelentkezik,

nem az igazi nemzeti akaratot képviseli, mert a kisebbség meggyőződése szerint az ő soraiban van az igazi nemzeti akarat képviselője. Ugy, hogy én igazán nem tudom, hogy ennek az annyira hangoztatott argumentumnak figyelmen kívül hagyásával mégis így támadnak bennünket, amint tegnap Issekutz Győző képviselő ur, vajjon a parlament munkaképességének biztosítására szolgáló ezt a leghatályosabb fegyvert, a parlamenti reformot miért odázzák el beláthatatlan időre, úgy hogy csak sejtethetjük, hogy mikor akarnak ahhoz tulajdonképpen hozzáfogni annak a mediumnak az igénybevételéhez, amely az általuk követelt és legfontosabbnak mondott parlamenti munkaképességet minden kockázattól, minden veszedelemtől meg fogja védelmezni.

De attól a sötét képtől, attól a pesszimizmustól, amelyet Issekutz Győző képviselő ur az általam sürgetett reformmal szemben fest meg, megint áttörhetünk egy másik, derűsebb pontra, a pesszimizmussal szemben arra az optimizmusra, amellyel az előadó ur beszédében úgy nyilatkozik, hogy Magyarországon „az anyagi és szellemi kultúra minden terén az erő, a hatalom és a gazdagság oly fokra emelkedett, amelyre eddig senki sem gondolt”. Ez csakugyan irigylésre méltó optimizmus, szemben azzal a ténnyel, hogy — előadó ur ezt bizonyára jobban tudja mint én — Magyarországon a népjólétnek legfontosabb kritériuma, a népsűrűség milyen állapotban van, Egy négyzet kilométerre nálunk 64 lakos esik és dacára annak, hogy mint mondtam is, a magyarság születési viszonyai a természetnek kedvező adománya folytán sokkal jobbak, mint ennek az országnak más anyanyelvű lakosaié, szomorú tény az, hogy egy esztendő statisztikai felvételeiből származó eredmények, az 1907-iki számadatok bizonyítják, hogy az akkori 208,000 főnyi természetes szaporodást egy esztendői kivándorlás csaknem egészen felemészítette, sőt meghaladta, mert több mint 190,000 ember vándorolt ki ebben az egy esztendőben. Hogy a kivándorlás milyen ijesztő arányokat ölt, annak illusztrálására legalkalmasabb tény, hogy míg 1899-ben, tehát nem egészen tíz évvel előbb 33,941 ember váltott kivándorlás céljából utlevelet, ez a szám 1907-ben az előbb említettnek több mint hatszorosára emelkedett.

És hogy a gazdagság, a vagyon és a jólét eme képét még jobban megfesthessük, t. képviselőház, rá kell mutatni arra a rettenetes, megdöbbentő tételre (Zaj, elnök cseppet), hogy a kivándorlottak ezen számából 65,4 százalék esik a 20—40 év közötti életkorukra, ami azt bizonyítja, hogy a kivándorlásnak legfőbb oka a munkanélküliség; vagyis Magyarország munkaképes népének erejét veszteti el. (Igaz! Ugy van! ballé!) És ezzel a rettenetes vérvesszővel szemben mondja az igen t. előadó ur a magapolitikájának igazolására azt, hogy itt csakugyan bugyog az erő a gazdagság és a jólét forrásából. S e mellett még azt is tapasztaljuk, hogy a most lefolyt választási küzdelem alatt azzal a jajveszékeléssel járták be az országot, hogy az önálló nemzeti banknak felállítását a legnagyobb gazdasági veszedelmet jelentené erre az országra, hogy ez a legnagyobb szerencsétlenség volna. Tehát akkor, mikor ime a munkanélküliség ilyen rettenetes képét látjuk, azzal a legfontosabb esz-közzel szemben, amelyet mi a gazdasági önállóság előkészítésére, az ipari és gazdasági fellendülés biztosítására legalkalmasabbnak látunk, az önálló magyar nemzeti bank felállításával szemben indítanak korteshadjáratot mi ellenünk.

A trónbeszéd.

De hát azt mondják most a feliratban — a trónbeszédnek megfelelőleg — hogy megrendülne a banközösség hiveiben a kö-zösség jó és üdvös volta iránti hit, hogy ha az, amihez látszólag kötni akarják, a kész-fizetések felvétele nem sikerülne.

T. Ház! A készfizetések felvételével úgy vagyunk, hogy azt nemcsak a trónbeszéd igéri. Már az 1901-iki trónbeszédben olvassuk, hogy (olvassa): „A valuta rendezés végleges befejezése céljából a szükséges

előterjesztések kellő időben meg fognak történni". S mikor mi ezt ezekről a padokról sürgettük, Széll Kálmán volt miniszterelnök ur 1903 január 16-án a következőképen nyilatkozott (olvassa): „Ez elodázhatatlan becsületbeli kérdés...”

Egy hang (a baloldalon): Akárcsak a választójog!

Bakonyi Samu (olvassa): „... gazdasági evolúciónknak, amelyet, hogyha vis major be nem következik, nem szabad tovább elodáztatni. Ennek folytán oly megállapodás jött létre, hogy amint az utolsó állampárt bevonatik, ami meg fog történni 1903 február 28-án, haladéktalanul törvényjavaslatok fognak előterjesztetni, amelyek a készfizesítésnek a felvételét elrendelik.”

Hát, t. képviselőház, a „haladéktalansággal” úgy vagyunk, hogy most, mikor a két kormány közötti tárgyalásoknak stádiumáról híreket találunk a bécsi lapokban, (Halljuk! balfelől) megállapíthatjuk, hogy a készfizesítés dolgában az ellentét oly merov, hogy itt a konfliktus nem maradhat el. (Igaz! Ugy van! balfelől).

Cserny Károly: Miért borították fel a Széll-Körber-féle kiegyezést? (Zaj.)

Magyar Bank.

Bakonyi Samu: T. képviselőház! A dolgot úgy áll, hogy a szabadelvű párt régebben, — amint most is, a választási küzdelmek alatt elhangzott beszédekben nyomat találjuk ennek — az önálló banknak nem elvi eliensége, sőt azt mondja, hogyha kénytelen vele, hát ő is kész ráterni erre az alapra. Voltak is ilyen kísérletek, — tehát nemcsak igéretet, de kísérletek is. Így az 1878-iki kiegyezést megelőzőleg Tisza Kálmánnak kormánya lemondott, részben az akkori bankkérdés miatt is; 1875-ben pedig, az akkori tárgyalások folyamata alatt, amint ez a bankbizottság irataiból ismeretes, Széll Kálmán, gondolom, Depretis akkori osztrák pénzügyminiszterhez intézett hivatalos jegyzékében mondja, hogy „a jogos igényeknek nézete szerint csak egy magyar önálló bank intézet felel meg, amelynek székhelye és igazgatása az országban van s amely erejét egyedül és kizárólag ennek az országnak szenteli”. Az történt akkor is, a mi, félek tőle, be fog most is következni, hogy bármennyire veszélyeztetve van annak a feltételnek teljesítése, amelyhez önként nem egészen világosan, hanem csak úgy sejtetve kötik a bankszabadság meghosszabbítását, a készfizesítés felvételét: hogyha az nem is következik be, önként nem fognak azon alvó jog felélesztése követelésének terére lépni, amelyet elismernek, hogy t. i. az önálló magyar bank felálltassék.

Igy volt ez a fuzió óta folytonosan és semmi okunk sincs arra, hogy a mostani alakulástól hasznosabb eredményt remélhessünk. (Ugy van! a baloldalon.) És akkor, midőn fájdalom, éppen ezen alakulás következtében semmi kilátásunk sincs arra, hogy legalább megközelítsük annak a képnek valóságát, amelyet az eladódó ur ragyogó színekkel festett elénk, akkor ezzel szemben a legmagasabb trónbeszédben olyan biztással találkozunk, hogy a véderő fejlesztése érdekében az eddigi áldozatokat meghaladó követelések fognak velünk szemben támasztani. Ebben azután felismerjük, hogy mi okozta tulajdonképen ezen parlament munkaképességének gyökerében való megzavarását.

Azok a küzdelmek, amelyeket mi vivtunk, megmozdították azután a szabadelvű pártnak alvó lelkiismeretét is, és ez ficsosodott a kilences bizottság munkálataiban, amellyel minduntalan annyira eldieskeszettek és amely munkálatait megakasztását a mi terhünkre róják; minket vádolnak, mi vagyunk az okai annak, hogy az abban kontemplált üdvös célok elérhetők nem voltak.

Ezzel szemben meg kell állapítani azt az igazságot, hogy ez a vád egyáltalában semmi alappal sem bír. Hiszen a kilences bizottság munkálata a felségjog alapján áll, a felségnek tehát mindazt, amit abban a volt szabadelvű párt kontemplált, módjában lett volna megvalósítani. Volt is olyan pszichológiai momentum az elmúlt négy esztendő alatt, amikor talán közelebb állottunk ahhoz

hogy ami abban az akkori viszonyok szerint megvalósíthatónak mutatkozott, csakugyan megvalósítható. Szerencsétlen körülmények véletlen összejárása következtében elmuldolt ez a pszichológiai momentum eredménytelenül. De én azt tartom, hogy ez a kilences bizottsági munkát egyáltalán nem felel meg a nemzet azon aspirációinak, (Igaz! a baloldalon), amelyeket állandóan táplál a hadsereg fejlesztése irányában támasztott igényekkel szemben.

Azt hiszem, hogy a 9-es bizottság munkálatainak programmba állításával, ami mellesleg mondva, egyetlen fogható magva az egész programnyilatkozatnak, amely a trónbeszédben foglaltatik, mondom, ennek előtérbehelyezésével nem sikerül a véderő kérdései körül lefolyt küzdelemnek ismétlődésére megakadályozni. Erről szentül meg vagyok győződve, s épen ezért vallom azt, ami a megegyezésnek a király és nemzet között 1906-ban lényege volt, hogy a nemzet egész akaratának megnyilatkozására kell alkalmat adni ezekben a kérdésekben. Am méltóztassék olyan programot megvalósítani, amely lehetővé teszi ezt a kétségtelen megnyilatkozást.

Önök azt mondják, hogy a mostani választások eredménye azt jelenti, hogy a 48-at letépete a 67. De mi láttuk azt is, hogy a mostani választójogi rendszer alapján a nemzet a 48-as álláspontnak adott többséget a 67-essel szemben. Ez a kérdés tehát nincs eldöntve. Am apelláljunk mind a ketten, önként is, mi is arra a fórumra, amelyet illetékesnek el kell ismernie magának a királynak is: apelláljunk az egyetemes, nagy, osztatlan nemzeti akaratra és tegyük lehetővé mielőbb azt a módot, amely szerint ez gyakorolható lesz: a választójog radikális reformját.

Tartós kormányzat.

Mert hogyan fogadták az önként választási felirati programját Bécsben, azokban a körökben, amelyek félnek a függetlenségi programtól az általános választói jog megvalósítása esetén? Históriai momentumnak mondja az osztrák sajtóbeli közvéleménynek egyik legilletékesebb faktora azon álláspontot, amely megnyilatkozik a felirati javaslatban. A véderő fejlesztésnek — ugymond — tárgyi kritériumait tekintik most már csak, a kompenzacionális politikát teljesen elejtik. Hát önként elejthetik, t. többség, de nemcsak ez a párt, hanem az egész magyar nemzet sem ejti el. Mert e nemzetet semmiféle módszerrel nem lehet eltéríteni a maga históriai tradíciójától, élő törvényeiben foglalt jogaitól, amelyeket mi való életre akarunk kelteni. Ez az eltérés csak az önként képzelődése, az önként magukat biztató illúziója; az élet maga, a nemzet lüktető akaratereje, amelyet nem sikerült ilyen fegyverekkel sem végkép megölni, meg fogja önként cáfolni. Ez az én erős meggyőződésem.

Önök más eszközöket is keresnek, hogy elérjék céljaikat. Foglalkoznak a trónbeszédben a közigazgatásnak oly irányu reformmájával, amely a központi hatalom tultengését biztosítja. Az én meggyőződésem szerint ezzel szemben hiábavaló az önkormányzat erejének fejlesztésére célzó jelszó, mert Magyarországon, amely nem független, amelynek akaratát felett oly ur diktál, oly hatalmak, amelyeket nagyon jól ismerünk, szükség van arra, hogy az önkormányzat a maga ellenálló erejét az állam alkotmányára, az állam százados törvényei ellen irányuló támadásokkal szemben is érvényesíthesse.

És ezzel körülbelül végére értem annak a gondolatmenetnek, amelyre a trónbeszéd és a választási felirat lényeges politikai tartama indított. Önök, t. kormány és t. többség, hosszú időre állandó uralomra számítanak. Tartós kormányzatuk azonban az én meggyőződésem szerint csak arra volna jó, hogy a nemzet minél inkább beletörődjék a lemondás sivar politikájába. (Igaz! Ugy van! balfelől.) De nekem az is meggyőződésem, hogy ez a nemzet, amely annyi romboló válságot kibírt, most sem fogja elveszíteni ítélőképességét, türelmét és önbizalmát. Ha meg tudja őrizni a nemzet és a nép a maga higgadt megfontolását, fog még annyi erőt

összegyűjteni, hogy szétépje a csalfa látzatoknak erőszakos és bünnös szövetségét. (Élénk helyeslés balfelől.) Önök munkára hívtak bennünket. A nemzet dolgozni akar és mi is dolgozni fogunk, itt és a házon kívül dolgozni fogunk mindazok, akik a rabszolgamunkát lelkünkben gyűlöljük. Mi fel akarunk szabadítani az ország népét, hogy ne legyen felette legyőzhetetlen ur az idegen akarat, tartós békét itt csak az teremthet, aki ki tudja küzdeni az általános egyenlő választói jogot és annak hatályos védelmére szolgáló titkos szavazatot, (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) azt a jogot amelyet a dolgozó népnek, a jogait követelő népnek milliói kívánnak, akik immár magukat többé sem elámitatni, sem elnémíttatni nem fogják engedni.

Nem fogadom el a t. többség választási feliratát, hanem csatlakozom gróf Batthyány Tivadar választási feliratához. (Élénk éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Tüdős parlamenti sikere. Tüdős János dr, Debrecen első választókerületének népszerű képviselője, a felirati vita során tegnap nagyszabásu beszéddel mutatkozott be a képviselőházban és örömmel regisztrálhatjuk, hogy tartalmas, a megdönthetetlen logika erejével ható beszédével a legfigyelemreméltóbb parlamenti sikert aratta. Reflektált Várady Zsigmond tegnapi felhívására, hogy hagyja abba az ellenzék a felirati javaslat fölötti vitát. Az ellenzék nem akar obstruálni, de öt felirati javaslat van, melyhez a kormánypárt részéről csak négyen, az ellenzéki oldalról hatan szólottak hozzá. Ne siessen tehát a kormánypárt a nemzeti munkával, lesz még módja annyit szavazni, hogy maga is megelégedi. Majd sorra fejtegeti a Justh-párt felirati javaslatának pontjait és meggyőzően mutatja ki, hogy a nemzet kulturális, gazdasági és közjogi téren csakis ennek a programnak alapján juthat előre. Beszéde befejeztével az egész ellenzék lelkes ovációban részesítette és pártkülönbség nélkül üdvözölték. A nagyhatásu beszédet holnap egész terjedelmében hozzuk.

Munkapárti vesztegetés a Ház előtt. Bihar követe: Várady Zsigmond tegnapi parlamenti beszéde alkalmával szépítgette a választás visszaéléseit. A beszéd során kidugult az a debreceni eset, hogy a választás alkalmával egy II. kerületi választó a bizottság előtt elárulta, hogy a munkapárt megvesztegette. Az eset, amelyet jegyzőkönyvben is megerősítettek, óriási feltűnést és megbotránkozást keltett a Ház tagjai előtt.

Ritka alkalom!

Leltározás előtt állván,
óriási OHINAEZÜST rak-
tárunk csökkentésére az
összes disz- és használati
tárgyakat saját beszerzési
árunkon boosájtjuk nb.
: vevőink rendelkezésére :

Löfkovits Arthur és Társa
ékszerészek.

Dr. Benedek (Gottlieb) Marton
 ügyvédi irodáját
 Debreczenben, József kir. herceg-utca 17.
 szám alatt
megnyitotta.

TAVIRATOK.

A besztercebányai mandátuma.

Budapest, július 14. Gróf Serényi Béla ma nyilatkozott miniszter-társai előtt, hogy a besztercebányai mandátumot tartja meg. Így Miskolcon új választás lesz.

A budapesti munkások kizárása.

Budapest, július 14. A magyar vasművek és gépgyárak, valamint az építőiparosok szövetsége ma értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy ha a munkások aug. elsejére meg nem szüntetik a sztrájkot, az összes munkásokat kizárják.

Montenegró királysága.

Bees, július 14. Félhivatalos hírek szerint Montenegró királyságát az összes európai udvarok elismerték. A proklamálás augusztus 20-án lesz.

Véres családi dráma.

Prága, július 14. Eisenbrod községben véres családi dráma történt. Egy földbirtokos örülési rohamán legkisebb gyermekét a nyontaposta, a többi gyermekeket megöltötte, feleségét fejszével agyonütötte s az asszony egyik rokonát felakasztotta. A dühöngőt tébolydába szállították.

A „DEBRECZEN“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Degenfeld-ter 2.sz.

Igazi uriember

igyekszik minél kifogástalanab-
 bul öltözködni, az élelmes szabó-
 mester és ruhakereskedő pedig
 igyekezzék hírt adni magáról,
 hogy rátaláljon, aki keresi. Aki
 jó szabót vagy jó megrendelőt
 keres, hirdessen a **DEBRECEN**
 hirdetései között s áldani fogja
 azt a napot, amelyen ezt a jó
 tanácsot megfogadta.

OLCSÓ IRÓGÉPEK!

Minden rendszerűek, kitűnő állapotban, jót-
 állással adatnak el.

„MERCUR“

szes rendszerű írógépek műszaki vállalat
 oognél. Specialis javító műhely!

ADLER

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írásu
 és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

kizárólagos képviselő: Debreczen és Hajdúmegyere.

Kellékek

valamennyi rendszerű író, és sokszorosító
 gépekhez!

COPYING OFFYCE! gépiró, másoló és sok-
 szorosító iroda. Telefon 5-40.

Debreczen Arany János-u. 2.
 Bejárat a II-ik kapun.

REGÉNY

A régi jó világból.

(Folytatás)

És amint így életének szerencsés fordulat-
 aiban végig tekint, a nehéz gondok lassan-
 ként oszladoznak és elméje ismét felderül.
 Errebben tüzesebben kereng a vér és tagjaiban
 mintha nőni éreznék erejét.

Mind csak önön magának köszönheti
 szerencsésjét! vállalkozó lelkének, mely őt
 nyugodni nem engedi, mindig előbbre-előbbre
 tuszkolja; és eszének, mely a többi ember-
 kén túl jár, hogy csak haszonhajtó vállala-
 tokba ereszkedik és a jól kezdett mu-
 kát sikeresen végre is hajtja.

És ha a semmiből ennyire vitte, most,
 midőn életének oly biztos alapja van vetve,
 könnyű dolog lesz még magasabóra emel-
 kednie. Most már nem szabad neki egy
 helyütt megállni! Még mindig eléje teszik
 neki a hetesi székgyátrát, meg a meryei
 molnárt! Ennek nem szabad úgy maradnia!
 Miért ne legyen ő első ember, nemesak a
 faluban, hanem az egész vidéken? Ki mér-
 kőzhetik vele észben? Miért legyen hát, ki
 vagyonosságban vele mérkőzhessék?

Igen tehát! Ő előre fog törekedni; nem-
 csak vagyonra, de a becsületre is. Ezt
 a részét az életnek mindaddig elhanyagolta,
 de nem azért, mert tőle nem vágyódnék utána,
 oh nem! hanem mert előbbtevalónak tartotta,
 hogy felgazdago ljék. Pénzzel, gazdagsággal
 mindenre vihethet az ember, de most már annak
 is megjött az ideje. Ne nevezzék őt többé
 idegen származéknak, Kupcs Mihálynak,
 hanem nevezzék Sztupa urannak, bíró uran-
 nak, árvák atyjának! Hisz azokat mind, kik
 mostanság e tisztségekben vannak, aprópén-
 zével ki tudná fizetni, még Sebestyén Gábor
 perzeptort sem véve ki, mind-mellett, hogy
 az nemes ember

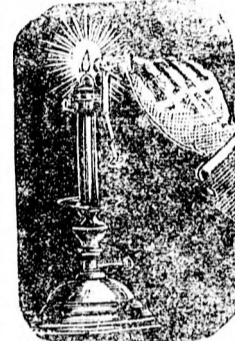
Nem először fordultak meg e vágyódá-
 sok Sztupa Mihály lelkében, de soha oly erő-
 sen, mint most, midőn a vásár oly rossz
 eredménnyel végződött számára. Mert ter-
 mészete ez a nagyvágyó embernek, hogy
 miként lánget a szél, úgy az ő nyugtalan
 indulatát is az utólért balesetek csak annál
 lobbanatossá szítják.

(Folyt. köv.)

HAMBURG-AMERIKAI LINIE
 Közvetlen nemet posta és élelmiszer-összekötő.
 Személyszállítás
 (kajit valamint fedélzetközvetlen)
 világ minden részébe
 főképpen a következő vonalakon
 Hamburg-Neuwark
 Hamburg-Argentina
 Hamburg-Brasilien
 Hamburg-Genua
 Hamburg-Cuba
 Hamburg-Mexiko
 Hamburg-Afrika
 Hamburg-Anglia
 Hamburg-Australien
 Hamburg-Franzosensee

A szöveg 13 napos „Hercules“-unk Drontheimbe, északi országok, Islandi, az északi Fokra és Spitzbergára, utazások híres fűrdőhelyekre, Arjandah, hawaii és Skocziára.
 Prospektusok ingyen és bérmentve.
 Prospektusok ingyen és bérmentve.
 Hamburg-Amerika Linie, Persenventer, Hamburg.

Sensatiós találmány 1909

„Jupiter öngyújtó fémgyer-
 tyá zsirtalan petróleumtöltéssel.
 Használatban 10-szer olcsóbb,
 mint az egész közönséges Milly-
 és Starius gyertya, mert az egy-
 szeri töltés 5-6 fillérbe kerül
 és 18-20 órán át mesésen vi-
 lát, a világításnál lehet hol
 nagyobb és kisebb fényre iga-
 zítani és ezért mint éjjeli lámpa
 igen célszerű. „Jupiter“ meg-
 gyújtása nélkül csak egy nyo-
 mást kell a gyertyán levő gom-
 bon tenni és már is ég! Tíz
 évi jótállás minden lámpáért és
 igen ajánlatos minden családnál
 szalodánál, templomnál stb. Ára K 6.-, 3 drb. K 16.-
 6 drb. K 30.-, 12 drb. K 57.- éjjeli világító ton-
 pitóval. Utánnvétel 1 koronával több, ügynökök, vi-
 szont eladók kerestetnek.

Öst.-Ung. Union Unternehmung für pat. Erfindungen.
 27 Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 10 4

MOLL-FELE SEIDLITZ

Csak akkor valódiak ha mindegyik doboz
 Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.
 A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyó-
 tása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántal-
 mak, gyomorférv, rögzített székrekedés, májban-
 talom, vertolulás, aranyér és a legkülönbözőbb
 női betegségek ellen, e jeles háziszernék évtize-
 dek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.
 Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona.
 Hamisítások törvényileg fenytettnek.

MOLL-FELE SOSBORSESZ

Csak akkor valódi,
 ha mindegyik üveg
 Moll A. védjegyét tü-
 ntoti fel és a Moll-féle
 sosborsesz neveze-
 tesen, mint fájdalom-
 csillapító bedörzö-
 lésiszer készvény, esz
 és a meghülés egyéb
 következményeinél leg-
 ismertesebb népszerű.

Egy önozott eredeti üveg ára 2 korona.
Moll-féle gyermek-szappan.
 Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített
 gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gon-
 dozására és ápolására úgy gyermekek, mint
 felnőttek számára.
 Egy darab ára 40 fill. Öt darabé 1 kor. 80 fill.
 Minden darab gyermek szappan Moll A.-féle
 védjeggyel van ellatva.
 Fő-szétküldés:
MOLL A. gyógyszerész,
 os. es kir. udv. száll. által Bees, I. Tuchlauben 9
 Vidéki megrendelések naponta posta-utánnvét mel-
 lettel teljesítetnek. A raktárakban tesék határozottan
 Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott ké-
 szítményeket kérni.

Nyári alkalmi vásár

Kretonok

elsőrendű minőség most 31 kr.

Selyemfényű ruhavászon, minden színben most 39 kr.

Valódi francia Delin a legjobb minőség most 57 kr.

Ibolya nyerselyem ruhákra és bluzokra most 110 kr.

Csipke szövetek tüll és guipure minőségben most 65 kr.

Madeira batisztok gyönyörű szép mintákban most 55 krtól

Ujdonságok igen nagy és izlées választékban.

Bosznay J. és Társa

divatruházában

DEBRECZEN, Kossuth-u. 5.

Ne pazaroljon

sok időt, ha olcsón és jól akar vásárolni valamit. A helyett, hogy kereséssel töltené idejét, hirdessen a „DEBRECEN” apróhirdetési között és özőnével kapja a legjobb ajánlatokat.

HIRDETÉSEK

fölvételnek a kiadóhivatalban, gr. Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

Speczialista

és halhólyag óvszer-különlegességekben

Valódi francia és amerikai gyártású, eredeti csomagolásban ::

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos!

Óvakodjunk silány utánzatoktól! Árak tucatonként 2—16 kor.

UJ! „AUTO VAGINAL SPRAY” UJ! a legmodernebb és legkényelmesebb női óvkülönlegesség. Ára 15 kor. — Szétküldés titoktartás mellett.

Kérje ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet

KELETI J. orvos-sebészeti műszer- és gummiárak gyára Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Alapítatóit 1878. Telefon 13—76.

Idég- és kevélybetegek

(külön férfi- és női elmosztály a nmtsg. bmnst. 21.483. sz. engedélyével) felvételnek a Miskolczi Szanatórium és Vizgyógyintézet ezen célra legkényelmesebben berendezett külön pavillonjában, Klónó ápolás és ellátás! Mérsékelt árak!

Közelebbi felvilágosítással szolgál:

Dr. LÁTRÁNYI JÁNOSÁNDOR szakorvos, az intézet főorvosa.

Ugyancsak felvételnek s szakorvosai gyógykezelés- és kiképzésben részesülnek ideges és gyengeelméjű gyermekek.

Donogán és Somossynál

DEBRECZEN, Kistemplombazár,

~ Fürdő köpenyek. ~
Női- és férfi uszóruhák.
Tricó és Piqué paplanok.
~ Dörzs törülközők. ~

Óriási választék!!

Akinek

rheomája, ischiassa, köszvénye, idegbaja van, annak szívesen adok ingyen felvilágosítást arról, hogy hogyan szabadultam meg ezen bántalmaktól.

BAYER KÁROLY.

Illertissen (Bayer.)

Használjon Nagysád FÖLDES-féle Margit-Crémet

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen!

A Földes féle Margit-Créme a főrangú hölgyeknek is kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra alatt észlelhető.

Mivel a Földes-féle Margit-Crémet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A Földes-Féle Margit-Créme ártalmatlan, zsirtalan és vegytiszta készítmény.

A bőr mindennemű tisztátalanságát, szepilót, pattanást, miteszert, májfoltot, ráncokat stb. gyorsan és biztosan eltávolít. Nemesak az arcból, hanem a nyak, váll és kézfehérítésére és szépítésére is legalkalmasabb. Nagy tégely 2 korona, kicsi 1 korona minden gyógyszertárban és drogériában.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN, gyógyszerész ARADON.

Kapható: Debreczenben Balázs Ödön, Grosz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog. Mihalovics Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla, H.-Szoboszlón Barbóc Zsigmond, H.-bözörményben Ercsey G., gyógyszertárban

Csépléshez

ajánlok: gépolajozókat, tömitéseket

1-ső rendű gépszijat, tizedes mérlegeket, buzaminőség mérőket,

általában minden gépészeti cikket

Sesztina Lajos,

vaskereskedése, Plac-utca 23.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon államdíjat és aranyérmét nyert.

Erősítőszere gyöngéledők, vérszegények lábadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. — Kiválóan jóízű.

Több, mint 6000 orvosi elismerő nyilatkozat.

J. Serravallo,

csász. és kir. udvari szállító

TRIEST-BARCOLA. 6

Kapható a gyógyszertárakban fél lit. ü. 2 kor. 60 fill., 1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

Kronsteiner Károly-féle viharálló mész

Homlokzat-festékek

törv. védve

50 árnyalatban kilogrammonként 24f. -től feljebb. Evtizedek óta a legjobban beváltak és minden utánzatot felülmúlnak. Egyedüli célszerű mázoló anyag már festett homlokzatokra

Email homlokzatfestékek

nem fakul, egy — huzásra fed, nem kell alapszín, email keménységű — csak hideg hideg vízzel keverve használatra kész. Fertőtlenítő, nem mérges, likacsos. Belső helyiségek, még festetlen homlokzatok, faépítmények, mint kamrák, pavilonok, kerítések stb. festésére rendkívül alkalmas. Kapható minden árnyalatban, egy m² költsége 5 fill. Mintakönyv és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Karl Kronsteiner,

WIEN, III. Hauptstrasse 120.

— Raktár minden nagyobb városban. —

Aki gyomorfejős, bélbeteg, etvágytalan, lesoványodáshoz hajlandós használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schaumann gyógyszerésztől Stockerauban

Aki szabályozni és épségben tartani akarja jó emésztését, használja a Schaumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében, mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 korona 50 fillér

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ára tarsolyonként phiolával á 10 gyomorsó-pasztillával kor. 1.50. Postai szétküldés levkevesebb 2 doboz megrendelésnél — utánvétel Cchaumann gyógyszerész Stockerau ban. Kapható minden gyógyszertárban.

Magyarországi főraktár

DR. EGGER L. és Dr. EGGER J. gyógyszerész Budapest.

Grimm családi pensió

Budapest, VIII. Üllői ut 14. sz.

Előkelő otthon egyekek és családok számára rövidebb vagy hosszabb tartózkodásra. — Központi fekvés a Kalvintértől néhány háznvi távolságban a belváros közvetlen szomszédságában, a gróf Károlyi-féle bérpalotában. Világos utcát szobák, elegáns, kényelmes berendezéssel.

Villamos közlekedés minden irányban, a ház előtt megállóhely.

Elsőrendű konyha, mérsékelt árak. — Villanyvilágítás, fürdők, lift.

Telefon 177—63.

Telefon 177—63

APRÓ HIRDETÉSEK. ▶▶
10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér; a legkisebb hirdetés 40 fillér. ▶▶

Ajánlat.

Legdivatosabb blousok, alsósoknyák, női- és gyermekkötevények a legolcsóbban beszerezhetők MARTON GYULA divatüzletében Piac-u. 9.

Legjobb órák és legszebb ékszerek jótállással nagyválaszték és szolid árban KURIÁN GYULA elősmert jóhírű órák és ékszerész Piac-u. 42. Órajavítások pontosan és jótállással készülnek.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon asztalterítő, szövet- és csipke-függönyre, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanell takarók, férfi- és női felöltők, kész férfi, fiu öltönyre, vagy tükör, kép és butor csekély havi vagy heti részletre. — Városi, megyei és állami tisztviselők kedvezményben részesülnek. — Tisztelettel KAISER SALAMON. Hatvan-u. 2. Hatvan-u. 2. Telefon 685.

Kereslet.

Épület- és műasztalos tanoncok fizetéssel felvételre. Juhász István Kazinci-u. 2.

Eladás.

Használt tiszta ebédlő és hálószobabutor eladó. Piac-utca 68. II. emelet, középső (Killer ház).

Eladó ház. A Hunyadi-utca 14. szám alatti földszintes ház építési engedéllyel eladó. Ertekezhetni úgy nőtt.

Napernyő ujdonságok

a szokott nagyválasztékban megerkeztek

Bosznay J. és Társa

divatruházában
Debreczen, Kossuth-u. 5

A BORSOS-féle HAJSZESZ

a legjobb hajnövesztő és hajápoló szer. Hatása bemutatott. Megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtöredezését. NÖTTETI A HAJÁT és nem változtatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában 44
DEBRECZEN.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3-10 m. hosszú	1 szelvény	7 korona
elegendő teljes férfiruhához)	1 szelvény	10 korona
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény	12 korona
	1 szelvény	15 korona
	1 szelvény	17 korona
	1 szelvény	18 korona
ára csak	1 szelvény	20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 koronáért éppúgy felöltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert, megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel Imhof, Brünn. 11.

Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét directe a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendeli. Oriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. Szabott, legolcsóbb árak! Bármily kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

! Új gyógyító módok !

DR. RACZ ÖDÖN gyógyintézete NACYSVARADON.
Szilágyi Dezső-u. 7.

Gyógyfürdők, villanyozók, belégzési kamrák, vizkurák. Asthma, tüdőbajok, álmatlanság, vérszegénység, idegesség, rheuma, hülés, köszvény, női bajok, szív, gyomor, bélbajok ellen.

20 szoba olcsó penzióval. Nagy pormentes kert, bentlakó orvos.

➔ Kívánatra prospektus. ➔

Telefon Bécsből!

Azért, hogy mindenkinek birtoában legyen a mi „Cäsar“ zseböngyújtónak, minden más reklam helyett 15000 darabot most a következő áreszállítás mellett adjuk 1 darabot 3 K helyett, csak 2 K, 3 drb. 4-50, 6 drb. 8 K, 12 drb. 14 K. Utánvéttel e mennyiség eladása után az árak eddig rendes árban ismét felemelkednek. A „Cäsar“ a világ legjobb zseböngyújtója. Egy nyomás és azonnal tüzet kap, nincs benne semmi Batteire! Évak hosszú során tart, kapható

Öst.- Ung. Union Unternehmung für pat. Ertindungen.
Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 104.

Mindenben csalódhatik

az ember, csak a „Debrecon“ apróhirdetéseiben nem. Bármire van szüksége, vagy bármit ajánl, hirdessen a Debrecon apróhirdetéseiben.

Thurzó-Füred.

A déli Szepességnek egy remeke, ősi fenyvesek közepette. — Vasuti állomás Gölniczbánya. 572 m. Posta és távirtda helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely.

Vizgyógyintézet, vizkurák, inhalációk, diétás kurák, szabad-, nap és tófürdők, villanyozás és massage. Mindennemű idegbajok, légzési, emésztési, vérkeringési, anyagcsere és más egyéb bajok ellen. — Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás. — Kitűnő konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóidényben 30%, július elejétől 6 heti tartózkodás után 30% árengedmény. — Szobák egész idényre olcsó átalány árban bérelhetők. — Állandó fürdőorvos Dr. FANZLER LAJOS.

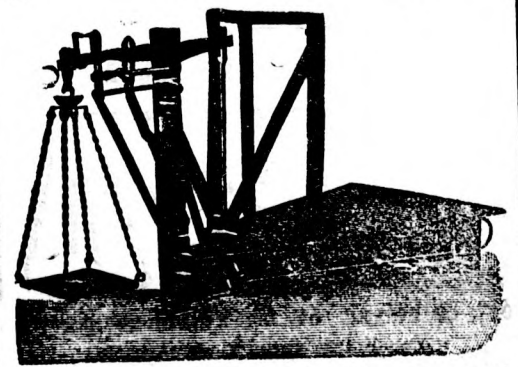
Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

Schember C. és Fiai

os. és kir. udvari hídmérleg- és gépgyár
Budapest, VI., Váci-körut 59.

Ajánlja legjobb minőségű
egyensúly-, tizedes-, tolosúly stb.
rendszerű és mindenféle

gazdasági mérlegeit.

Kimerítő árjegyzékkel készséggel szolgál

Képviselet és raktár:
Laczkó László urnál
DEBRECZEN.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körut 68.

Által a legújabb árak mellett ajánlatok:
Locomobllok és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkészletek, magánjáró gézgek, szalmakaszalozók, löhercséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kévektő-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmaszalók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecskavágók, répvágók, daráló, őrlőmalmok, egyetemű aczélekek, 2- és 3-vasú okék és minden egyéb gazdasági gépek.